

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudcem Mgr. Tomášem Blažkem ve věci

žalobců: a) M. E. L. B.
 b) J. M. R. L.
 zastoupeni advokátem JUDr. Ing. Jiřím Špeldou
 sídlem Šafaříkova 666, 500 02 Hradec Králové

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
 sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobách proti rozhodnutím žalovaného ze dne 5. 10. 2022, č. j. OAM-500/ZA-ZA10-P07-2022, a č. j. OAM-822/ZA-ZA11-P07-2022,

takto:

- I. Žaloby se zamítají.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobci podali u krajského soudu žaloby proti v záhlaví specifikovaným rozhodnutím, jimiž žalovaný rozhodl tak, že mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), se žalobcům neuděluje.
2. Žalobci napadli rozhodnutí žalovaného samostatnými žalobami, které krajský soud spojil ke společnému projednání usnesením ze dne 5. 5. 2023. Napadená rozhodnutí spolu

skutkově souvisí, neboť žalobci (matka a syn) uvádí shodné důvody, proč žádají o mezinárodní ochranu.

II. Shrnutí žalobních námitek

3. Žalobci namítli, že byli v řízení o udělení mezinárodní ochrany zkráceni na svých právech. Žádost o udělení mezinárodní ochrany podali z důvodu, že chtějí lepší život a obávají se o svou bezpečnost. V zemi původu je vysoká kriminalita, kterou stát nijak neřeší, a sama žalobkyně byla několikrát přepadena a okradena pod výhružkou usmrcení, čehož měl být svědkem také žalobce. To zanechalo značné následky na jejím fyzickém a psychickém stavu. Návrat do země původu proto považují za nereálný a případné vyhoštění za nehumánní.
4. Podle žalovaného nebyl v případě žalobců naplněn ani jeden z důvodů pro udělení mezinárodní ochrany. Žalobci s tímto závěrem nesouhlasí. Žalovaný nesprávně posoudil, zda nebyl naplněn zvláštního zřetele hodný důvod k udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu, a to vzhledem k zdravotnímu stavu žalobkyně. Jak vyplývá z přiložených lékařských zpráv, žalobkyně trpí plačtivostí, úzkostí, nespavostí a odůvodněným strachem z návratu do země původu. Bojí se, jak zvládne svůj návrat z hlediska narušeného psychického zdraví. Obává se především o jejich bezpečnost, neboť státní moc v zemi původu ji není schopna zajistit. Je zde tedy reálná hrozba usmrcení v důsledku bující kriminální činnosti v zemi.
5. Žalobce k tomu ve své žalobě doplnil, že je zcela běžné, že dochází ke krádežím a přepadením za bílého dne, stejně jako ke střelbě, útokům nožem a jiným projevům násilí. Považuje tedy za nehumánní neudělení azylu dle § 14 zákona o azylu a nutnost vycestovat jako nezletilý zpět do země původu, kde jej nečeká nic jiného, než celoživotní obavy, že bude za bílého dne na cestě do školy zabit například kvůli mobilnímu telefonu, který bude mít náhodou u sebe.
6. Nesouhlasí rovněž se zprávou OAMP ohledně aktuální situace ve Venezuele. Situace je daleko horší. Lidé žijí ve strachu a bojí se vycházet na ulici neozbrojení, aby je někdo nepřepadl a neokradl. V celé zemi také funguje korupce. Není dostatečně zajištěn výkon zdravotnictví a školství pro nižší vrstvu společnosti.
7. Na podporu těchto tvrzení žalobci odkázali na internetové články, které aktuální situaci ve Venezuele vystihují. Článek na serveru *seznamzpravy.cz* uvádí, že země se už pár let potýká s hlubokou ekonomickou krizí, výpadky elektřiny, nedostatkem jídla a léků. Neúnosný je také nárůst inflace, který pro běžné venezuelské občany znamená, se že pro ně potraviny stávají nedostupným zbožím. Článek na serveru *rescue.org* poukazuje na problém slábnoucího a uvažujícího zdravotnického systému. Věnuje se také pravděpodobnému hladomoru z důvodu drahého zboží. Poslední článek ze serveru *reuters.com* se zabývá celkovou životní úrovní obyvatelstva, neboť se podle nejnovějších výpočtů nachází 76,6 % obyvatel Venezuely v extrémní nouzi, chudobě a bídě.
8. Žalobci navíc mají v České republice zázemí, které jim je schopna zajistit rodina, která zde již delší dobu žije. Bratranec žalobkyně zde žije s celou svou rodinou a přislíbil jí pomoc při pobytu na území České republiky. Na území také pobývá druhý syn žalobkyně od roku 2019.
9. Žalobci navrhli, aby soud napadená rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu projednání.

III. Shrnutí vyjádření žalovaného

10. Žalovaný ve vyjádření k žalobě *žalobkyně* uvedl, že trvá na správnosti napadeného rozhodnutí, neboť zjistil skutečný stav věci, případ posuzoval ve všech souvislostech, zabýval se všemi skutečnostmi, které žalobci v průběhu správního řízení uvedli, a opatřil si potřebné podklady a objektivní informace pro rozhodnutí. Po jejich posouzení však nezjistil žádné důvody pro udělení mezinárodní ochrany dle zákona o azylu.
11. Motivem podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce a *žalobkyně* je snaha o legalizaci pobytu v České republice. *Žalobkyně* by zde ráda zajistila svému synovi lepší budoucnost a podmínky pro vzdělání, než by mohla zajistit v zemi původu.
12. Mezinárodní ochrana ve smyslu zákona o azylu je výjimečným a specifickým právním institutem, jež má poskytnout žadateli ochranu před porušováním jeho základních lidských práv. Neslouží však k legalizaci pobytu v České republice a nelze ji tak zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců. K těmto účelům je možné využít některý z institutů zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Žalovanému není známo, že by se *žalobkyně* či žalobce pokusili některé z pobytových oprávnění pro sebe získat, byť jim v tom nic objektivně nebránilo. Žalovaný si je vědom toho, že situace ve Venezuele zcela jistě není v mnoha ohledech optimální. Nelze však poskytnout mezinárodní ochranu před jakýmkoli negativní jevy v zemi původu, které se stejnou měrou dotýkají veškerého obyvatelstva dané země, nýbrž je možné ji udělit jen a pouze z důvodů, které azylový zákon vymezuje.
13. K námitce týkající se špatného zdravotního stavu *žalobkyně* uvedl, že uvedené skutečnosti nedosahují intenzity nutné k udělení mezinárodní ochrany, a to v žádné z jejích forem. Při poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 13. 5. 2022 *žalobkyně* výslovně uvedla, že se cítí zdravotně dobře, jen je občas ve stresu a má návaly strachu. S ohledem na uvedené tvrzení žalovaný poučil *žalobkyni* o možnosti zajistit si lékařské vyšetření zaměřené na zjištění známek pronásledování nebo vážné újmy v souladu s § 10 odst. 5 zákona o azylu, jehož výsledky by následně použil jako podklad pro vydání rozhodnutí správního orgánu. Této možnosti však *žalobkyně* nevyužila, byť byla řádně poučena.
14. Co se týče lékařské zprávy z psychologické intervence ze dne 29. 9. 2022, žalovanému není zřejmé, z jakého důvodu jej *žalobkyně* nepředložila již ve správním řízení; objektivně jí v tom nic nebránilo. Dne 3. 10. 2022 poskytl *žalobkyni* možnost využít svého procesního práva a seznámit se s podklady pro vydání rozhodnutí. *Žalobkyně* této možnosti sice využila, k návrhu na doplnění podkladů pro rozhodnutí se však vyjádřila negativně. Ani na výslovný dotaz neuvedla žádné další skutečnosti nebo informace, které by žalovaný měl při svém rozhodování vzít v úvahu. Pouze uvedla, že její problémy jsou hlavně sociálního charakteru a že její druhý syn má zdravotní problémy. Pokud tedy již při tomto správním úkonu měla *žalobkyně* k dispozici zprávu z psychologické intervence ze dne 29. 9. 2022, měla ji doložit.
15. Nemůže být přičteno k tíži žalovaného, že k této zprávě nepřihlédl, neboť je to právě *žalobkyně*, kdo má v řízení o udělení mezinárodní ochrany povinnost tvrzení. Lékařská zpráva ze dne 17. 10. 2022 je datována až po vydání napadeného rozhodnutí. Správní orgán tedy obsah lékařské zprávy nemohl vzít při svém rozhodnutí v úvahu. Pokud však *žalobkyně* pocitovala situaci ohledně svého zdravotního stavu natolik palčivě, nic ji

nebránilo si lékařské vyšetření zajistit a lékařskou zprávu předložit správnímu orgánu v průběhu správního řízení, nikoli ji až po jeho pravomocném ukončení zaslat soudu v rámci soudního řízení.

16. Žalovaný se v této souvislosti domnívá, že se jedná o nepřípustné rozšiřování žalobních tvrzení, která však nebyla součástí správního řízení předcházejícího vydání napadeného rozhodnutí. Námitky ohledně zdravotního stavu žalobkyně uvedené v žalobě totiž nekorespondují se zjištěným stavem věci v průběhu správního řízení a nemají konkrétní oporu ve správním spise. Takový postup se v návaznosti na rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany nutně jeví jako účelový, s cílem posunout obsah výpovědi žalobkyně novým směrem i za cenu jejího nepřípustného rozšíření.
17. Zdravotní systém ve Venezuele bude patrně na horší úrovni než v České republice, ale to samo o sobě nezakládá azylově relevantní důvod, neboť tato situace dopadá stejnou měrou na značnou část obyvatel Venezuely, nikoli pouze na osobu žalobkyně.
18. K námitce týkající se nesprávné aplikace § 14 zákona o azylu uvedl, že na humanitární azyl není subjektivní právo ani právní nárok. Odkázal v této souvislosti na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48. Žalovaný se případným udělením humanitárního azylu zabýval na str. 6 napadeného rozhodnutí. Nadto z průběhu správního řízení nevyplynulo, že by současný zdravotní stav žalobkyně vyžadoval specializovanou péči, která ve Venezuele není dostupná. Zdravotní stav žalobkyně v žádném případě nedosahuje vysokého standardu výjimečných okolností ve smyslu závažných humanitárních důvodů, jak o nich hovoří judikatura Evropského soudu pro lidská práva. Důvod hodný zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu proto v případě žalobkyně neshledal.
19. Při svém rozhodování žalovaný vycházel z objektivních a relevantních zdrojů, které byly dostatečně aktuální, a odpovídají tak požadavkům judikatury Nejvyššího správního soudu. Zprávy o zemi původu byly relevantní, důvěryhodné, vyvážené, aktuální, ověřené z různých zdrojů, transparentní a dohledatelné (rozsudek ze dne 31. 7. 2008, č. j. 5 Azs 55/2008 - 71). Námitku, dle níž žalobkyně nesouhlasí se zprávou OAMP ohledně aktuální situace ve Venezuele, shledává nedůvodnou.
20. Ve vyjádření k žalobě *žalobce* nad rámec již uvedeného konstatoval, že nepopírá, že je ve Venezuele obecně horší bezpečnostní situace než v České republice. To však nezakládá azylově relevantní důvod, neboť tato situace dopadá stejnou měrou na značnou část obyvatel Venezuely, nikoli pouze na osobu žalobce a žalobkyně. K přepadení a okradení žalobkyně zdůraznil, že se jednalo zcela zjevně o protiprávní chování soukromých osob, nikoli o představitele státní moci či bezpečnostních složek Venezuely. Žalobkyně se neobrátila s žádostí o pomoc na policii nebo jiné složky. Nevyčerpala tak možnosti vnitrostátní ochrany, respektive se o jejich využití ani nepokusila. Nelze tedy bez dalšího tvrdit, že by snad prostředky na ochranu jejích práv nebyly účinné. Žalovaný nezpochybňuje, že se žalobkyně stala obětí zmíněných incidentů, avšak upozorňuje na to, že v souladu s ustálenou judikaturou správních soudů je nutné vyčerpat všechny dostupné prostředky vnitrostátní ochrany, než nastoupí instituty ochrany deklarované mezinárodním právem. Incidenty nelze podřadit ani pod § 12 písm. b) zákona o azylu. Nebyly totiž motivovány rasou, pohlavím, náboženstvím, národností, příslušností k určité sociální skupině či politickým přesvědčením, ale šlo o trestnou činnost soukromých osob.

21. Žalovaný navrhl, aby krajský soud žaloby jako nedůvodné zamítl.

IV. Soudní jednání

22. Během jednání konaného dne 5. 5. 2023 zástupce žalobců odkázal na žaloby a shrnul důvody, pro které žalobci požádali o udělení mezinárodní ochrany v České republice. Pověřený pracovník žalovaného rovněž odkázal na vyjádření k žalobě.
23. Soud následně provedl důkaz lékařskými zprávami, které žalobkyně přiložila k její žalobě, a konstatoval jejich podstatný obsah. Jde o zprávu z psychologické intervence v Pobytovém středisku Kostelec nad Orlicí ze dne 29. 9. 202 a o lékařskou zprávu sepsanou psychiatrickou MUDr. Zitou Huckovou ze dne 17. 10. 2022. Podle zástupce žalobce tyto zprávy potvrzují strach žalobkyně z případného návratu do země původu. Pověřený pracovník žalovaného poukázal na to, že lékařská zpráva ze dne 17. 10. 2022 byla vydána až po vydání napadeného rozhodnutí, a proto se jí nemohl zabývat.
24. Důkaz novinovými články ze serverů *seznamzpravy.cz*, *rescue.org* a *reuters.com* soud neprovedl, neboť neshledal, že by tyto články obsahovaly zásadní informace překračující rámec toho, co plyne již ze zpráv o zemi původu shromážděných žalovaným.
25. Žalobkyně v rámci účastnického výsledku sdělila, že žádá o mezinárodní ochranu v České republice kvůli míře násilí v zemi původu. Žádá také kvůli výchově syna, neboť v zemi původu neexistují příležitosti. Děti se dostávají na špatnou cestu a jsou zabíjeny. Žalobkyni také mnohokrát okradli.

V. Posouzení věci krajským soudem

26. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Žalobu shledal nedůvodnou.
27. Žalobci jsou státními příslušníky Bolívarovské republiky Venezuela. Z předloženého správního spisu plyne, že posledním místem pobytu žalobkyně v zemi původu bylo město Cumaná. Žalobkyně je katolička, nemá žádné politické přesvědčení a nikdy nebyla členkou žádné politické strany ani nijak politicky aktivní. Je rozvedená a má dva syny. Starší syn B. E. A. L. žije v České republice a dne 1. 4. 2019 zde požádal o mezinárodní ochranu. Mladší syn (žalobce) žádá o mezinárodní ochranu nyní společně s žalobkyní.
28. Důvody, pro které žádají o mezinárodní ochranu, žalobkyně podrobně vyložila při pohovorech k její žádosti a žádosti žalobce. Uvedla, že v zemi původu panuje těžká situace. Je tam nebezpečno, lidé mají strach, chodí ozbrojení a policie dokonce vymáhá za ochranu peníze od obchodníků. Nefunguje tam ani zdravotnictví či školství. Syny vychovává sama a chce je vést správným směrem. Ve Venezuele by neměli žádnou budoucnost a žalobkyně chce, aby byli v bezpečí zde. V řízení o azylové žádosti žalobce poté žalobkyně jako jeho zákonná zástupkyně doplnila, že trestná činnost je ve Venezuele na denním pořádku. Pokud se člověk zlodějům brání, mohou ho zastřelit. Ji osobně okradli zloději mnohokrát, ve dvou případech byla se synem. Na policii se v souvislosti s krádežemi neobrátili, neboť by s tím nic neudělali.
29. Žalobci se domnívají, že žalovaný nesprávně posoudil, zda nebyl naplněn zvláštního zřetele hodný důvod k udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu. Konkrétně pak poukázali na zdravotní stav žalobkyně. Žalobkyně se obává především o jejich

bezpečnost, neboť státní moc v zemi původu ji není schopna zajistit. Je zde tedy reálná hrozba usmrcení v důsledku bující kriminální činnosti v zemi. Běžně dochází ke krádežím a přepadením za bílého dne, stejně jako ke střelbě, útokům nožem a jiným projevům násilí. Považuje proto za nehumánní, bude-li zejména její syn jako nezletilý nucen vycestovat zpět do země původu, kde jej nečeká nic jiného, než celoživotní obavy, že bude za bílého dne na cestě do školy zabit například kvůli mobilnímu telefonu, který bude mít náhodou u sebe.

30. Krajský soud se zabýval azylovým příběhem žalobců jak z hlediska možného udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu (kterého se žalobci výslovně dovolávají), tak z hlediska možného udělení dalších forem mezinárodní ochrany.

31. Podle § 12 zákona o azylu se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec

a) *je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo*

b) *má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*

32. Soud neshledal, že by v případě žalobců byl naplněn některý z předpokládaných důvodů pronásledování či odůvodněného strachu z pronásledování dle § 12 zákona o azylu. Z vyjádření žalobců v průběhu správního řízení neplynou žádné skutečnosti nasvědčující tomu, že by v zemi původu uplatňovali politická práva a svobody a že by za takovou činnost byli pronásledováni. Žalobkyně naopak výslovně uvedla, že nemá žádné politické přesvědčení a nikdy nebyla členkou žádné politické strany ani nijak politicky aktivní. Soud se ztotožňuje rovněž se závěrem žalovaného, že žalobci netvrdili nic o jakýchkoliv problémech zapříčiněných jejich rasou, národností, náboženstvím, příslušností k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Přítomnost těchto skutečností žalobkyně výslovně vyloučila při pohovoru. Současně uvedla, že nikdy neměla žádné problémy s policií nebo státními orgány. Soud proto uzavírá, že žalobci nesplňují podmínky pro udělení azylu dle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu.

33. Stejný závěr je nezbytné vyslovit i pro případ udělení mezinárodní ochrany za účelem sloučení rodiny dle ustanovení § 13 a § 14b zákona o azylu. Jelikož žádnému rodinnému příslušníkovi žalobců nebyl udělen azyl dle § 12 a § 14 zákona o azylu ani nebyla udělena doplňková ochrana, učinil žalovaný správný závěr o neudělení mezinárodní ochrany za účelem sloučení rodiny na základě citovaných ustanovení. Soud pouze na okraj konstatuje, že důvodem pro udělení tohoto typu azylu či doplňkové ochrany nemůže být skutečnost, že starší syn žalobkyně v ČR rovněž požádal o mezinárodní ochranu (nezávisle na řízení žalobkyně a žalobce).

34. Podle § 14 zákona o azylu platí, že *jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.*

35. Soud především podotýká, že soudní přezkum rozhodnutí správního orgánu v části o udělení či neudělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu je omezený. Z ustálené judikatury plyne, že na udělení této formy mezinárodní ochrany není právní nárok (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2015, č. j. 2 Azs 194/2015 – 28, ze

dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 – 38, ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 – 48, či ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 – 55). Žalovaný je nadán určitou volností (nikoli však libovůlí), zda žádosti o humanitární azyl vyhoví, či nikoli. Tato „volnost“ je dána povahou pojmu *případ hodný zvláštního zřetele*, který je neurčitým právním pojmem a poskytuje prostor pro správní uvážení (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 60/2004 – 52).

36. Soudní přezkum napadeného rozhodnutí se tak omezuje na posouzení, zda je rozhodnutí správního orgánu logické, nediskriminační a zda není v rozporu se zákazem libovůle (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 – 55). Žalovaný se možností udělení této formy mezinárodní ochrany zabýval na str. 6 napadených rozhodnutí. Z těchto částí rozhodnutí vyplývají logické důvody, pro které se žalovaný rozhodl humanitární azyl žalobcům neudělit. Soud neshledal, že by žalovaný postupoval v rozporu s výše uvedenými požadavky.
37. Ke konkrétním důvodům, na které žalobci poukazují v souvislosti s možným udělením humanitárního azylu, soud uvádí následující. Žalobci namítané špatné ekonomické poměry ve Venezuele nemohou být důvodem, který by je kvalifikoval k udělení humanitárního azylu. Tento závěr obecně plyne již z judikatury Nejvyššího správního soudu, podle níž obtíže žadatele o azyl stran obživy či možností seberealizace nelze bez přistoupení dalších okolností hodných zvláštního zřetele vnímat jinak, nežli jako důvody ekonomické, nepostačující k udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu (rozsudek ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003 – 54). Ačkoliv je možné v ojedinělých případech posoudit, zda ekonomické důvody nemohou vést k udělení humanitárního azylu, musí vždy jít o extrémní případ, který má svůj původ v okolnostech relevantních z pohledu „standardních“ azylových důvodů (rozsudek ze dne 17. 2. 2006, č. j. 4 Azs 125/2005 – 47). V případě žalobců pak soud neshledal žádné výjimečné důvody, které by ve spojení s jinak neutěšenou socioekonomickou situací v jejich zemi původu odůvodnily udělení humanitárního azylu.
38. Nutno dodat, že žalobkyně teprve k žalobě přiložila lékařské zprávy, kterými rovněž zdůvodňuje potřebu udělení humanitárního azylu. Žalovaný tak v napadených rozhodnutích logicky nemohl vzít v potaz skutečnosti uvedené v těchto zprávách. Soud zároveň dává žalovanému za pravdu, že žalobkyni nic nebránilo v tom, aby již ve správním řízení předložila přinejmenším zprávu z psychologické intervence ze dne 29. 9. 2022. Případně mohla žalovaného upozornit na své zdravotní potíže a na potřebu zajistit další lékařské vyšetření.
39. Krajský soud nicméně i tak alespoň stručně zhodnotil nyní uplatněná tvrzení žalobkyně o jejich zdravotních problémech a lékařské zprávy, kterými tato tvrzení dokládá. Dospěl přitom k závěru, že nemohou odůvodnit udělení mezinárodní ochrany žalobcům.
40. Zdravotní obtíže žadatele o mezinárodní ochranu mohou být za určitých okolností důvodem pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu, případně doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, ve spojení s čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „EÚLP“). Podle rozsudku velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) ve věci *Paposhvili proti Belgii* ze dne 13. 12. 2016 (č. stížnosti 41738/10) ale čl. 3 EÚLP znemožňuje vyhoštění nemocné osoby z důvodu jejího špatného zdravotního stavu jen ve velmi výjimečných případech. Jedná se o případy, „*kdy je vyhošťována vážně nemocná osoba, u níž závažné důvody*

zakládají domněnku, že ačkoliv není v bezprostředním ohrožení života, nedostatek vhodné péče či přístupu k ní v přijímající zemi představuje riziko skutečnému nebezpečí vážného, rychlého a nevratného zhoršení jejího zdravotního stavu vedoucího k intenzivnímu utrpení nebo výraznému snížení předpokládané délky života.“ V citovaném rozsudku je dále konstatováno, že je možné za dostatečnou a vhodnou považovat i péči „na nižší úrovni, než je péče dostupná ve vyhošťujícím státě.“

41. Z předložených lékařských zpráv plyne, že žalobkyně trpí plačtivostí, úzkostí, nespavostí a strachem z návratu do země původu. Jakkoliv soud nechce zlehčovat zdravotní potíže žalobkyně, musí konstatovat, že zjevně nejsou natolik závažné, aby odůvodňovaly udělení mezinárodní ochrany. Soud připomíná, že žadateli o mezinárodní ochranu by v zemi původu muselo hrozit skutečné nebezpečí vážného, rychlého a nevratného zhoršení jeho zdravotního stavu vedoucí k intenzivnímu utrpení nebo výraznému snížení předpokládané délky života. To zcela jistě není případ žalobkyně.
42. Závěr o závažnosti zdravotních komplikací by správný orgán (eventuálně soud) měl učinit také na základě srovnání žadatelova případu s jinými případy tohoto typu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 7. 2020, č. j. 10 Azs 437/2019 – 83). Například ve věci *Paposhvili proti Belgii* byla situace taková, že pan Paposhvili trpěl chronickou lymfatickou leukémií, plicní tuberkulózou, hepatitidou typu C a jaterní fibrózou. Z porovnání s uvedeným případem je zřejmé, že toliko na základě zdravotního stavu žalobkyně nemůže být žalobcům udělena mezinárodní ochrana. Její stav nelze považovat za tak vážný, aby návrat do země původu a stav tamní zdravotní péče mohly způsobit vážnou újmu ve smyslu § 14 odst. 2 písm. b) zákona o azylu, resp. aby mohly představovat důvod hodný zvláštního zřetele dle § 14 zákona o azylu.
43. Závěrem se krajský soud zabýval i dalšími možnými důvody pro udělení doplňkové ochrany žalobcům. Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se *doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.*
44. Za vážnou újmu se podle odst. 2 tohoto ustanovení považuje:
- a) *uložení nebo vykonání trestu smrti,*
 - b) *mučení nebo nelidské či ponížující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu,*
 - c) *vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo*
 - d) *pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.*
45. Ve shodě s žalovaným krajským soudem konstatuje, že žalobci neuvedli žádné skutečnosti, z nichž by bylo možné dovozovat, že jim v případě návratu do země původu hrozí uložení nebo vykonání trestu smrti. Žádná taková informace pak neplyne ani ze shromážděných podkladů.
46. Následně se soud zabýval tím, zda žalobcům v případě návratu do země původu nehrozí

mučení nebo nelidské či ponižující zacházení. Podle ESLP katastrofální ekonomické a humanitární podmínky v zemi původu samy o sobě zásadně nemohou způsobit nelidské či ponižující zacházení. Nezakládají proto nárok na doplňkovou ochranu (rozsudek ve věci *Sufi a Elmi v. Spojené království* ze dne 28. 6. 2011). V uvedené věci, která se týkala somálských státních příslušníků, ESLP konstatoval porušení článku 3 EÚLP především z důvodu probíhajícího vnitřního ozbrojeného konfliktu v hlavním městě Somálska ve spojení s katastrofálními podmínkami v kempech pro vnitřně přesídlené osoby prchající před tímto konfliktem.

47. To však není případ žalobců. Z informace OAMP *Bezpečnostní a politická situace v zemi, červenec 2022*, sice plyne, že Venezuelu postihuje vážná ekonomická a humanitární krize, kvůli níž velká část populace nemá přístup ke zdravotní péči, přiměřené výživě, základním potravinám a lékům. Avšak jak již soud vymezil v předchozím odstavci, je třeba vycházet z předpokladu, že tato situace nemůže sama o sobě představovat důvod, který by žalobce kvalifikoval k udělení doplňkové ochrany. Přestože je nepochybné, že situace v zemi původu žalobců je závažná, žalobcům v případě návratu do Venezuely nehrozí, že by byli vystaveni takovým podmínkám, jako tomu bylo například v případě žadatelů ve věci *Sufi a Elmi v. Spojené království*. Tomuto závěru podle krajského soudu nasvědčují i vyjádření žalobkyně při pohovorech. Žalobkyně například uvedla, že její syn (žalobce) se měl v době jeho tehdejšího pobytu v zemi původu dobře, neboť se o něho starala celá rodina a teta pro něho posílala peníze. Poukazovala také na to, že letenku do České republiky zakoupila z našetřených peněz a bez problému z vlasti odcestovala. Soud neshledal u žalobců žádné individuální okolnosti, pro které by na ně humanitární situace panující ve Venezuele dopadala způsobem, který by již mohl znamenat újmu v podobě nelidského či ponižujícího zacházení.
48. Návrhu na provedení důkazů novinovými články, jimiž žalobci poukazovali na závažnost situace v zemi původu, krajský soud nevyhověl, neboť již měl tyto skutečnosti za prokázané. Označené novinové články neobsahovaly zásadní nové informace.
49. Z informace OAMP dále plyne, že v zemi původu žalobců neprobíhá občanská válka ani konflikt s jinou zemí [§14a odst. 1 a odst. 2 písm. c) zákona o azylu]. Soud má rovněž za to, že tvrzení žalobkyně o kriminální činnosti ve Venezuele nejsou natolik závažná, aby mohla naplňovat obsah pojmu „mučení nebo nelidské či ponižující zacházení“, resp. aby mohla dosáhnout intenzity vážného ohrožení civilisty z důvodu svévolného násilí v situaci ozbrojeného konfliktu. Tvrzení žalobců v obecných rysech potvrzuje informace OAMP, neboť poukazuje na problematiku násilné kriminality, s tím, že nejvíce postihuje hlavní město Caracas. Jako příklad uvádí incident z července roku 2021, kdy bezpečnostní složky po několik dnů bojovaly se zločineckým gangem. Podle krajského soudu je nicméně zřejmé, že tyto skutečnosti nedosahují úrovně násilí předvídaného pro vnitřní zbrojený konflikt. Je-li současně epicentrem kriminality Caracas, žalobci tomuto jednání nemohou být v takové míře vystaveni, neboť dlouhodobě žijí ve městě Cumaná.
50. ESLP sice obecně nevyloučil, že by násilí v zemi původu mohlo dosáhnout takové intenzity, že by následné vycestování žadatele bylo způsobilé založit rozpor s článkem 3 Úmluvy. Poukazuje však na to, že se tak může stát pouze v nejextrémnějších případech násilí, kdy reálná hrozba újmy plyne již ze samotného vystavení žadatele tomuto násilí v případě návratu do země původu (rozsudek ve věci *NA v. Spojené království* ze dne 17. 7. 2008). Krajský soud má ve shodě se žalovaným za to, že nebezpečí této intenzity žalobcům v případě návratu nehrozí. Tvrzení žalobkyně o incidentech, kdy ji soukromě

osoby měly okrást, rovněž nenasvědčují opaku. Z judikatury Soudního dvora EU dále plyne, že pokud žadatel vykazuje určité individuální znaky, kvůli nimž by s mnohem vyšší pravděpodobností násilím mohl být dotčen, tím nižší úroveň tohoto násilí v zemi původu bude nezbytná pro eventuální udělení doplňkové ochrany (rozsudek ve věci *Elgafaji* ze dne 17. 2. 2009, C-465/07). Žádné takové znaky však soud v případě žalobců neshledal a je třeba uvést, že žalobci je ani netvrdili. Lze proto uzavřít, že žalobci nesplňují podmínky pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1, odst. 2 písm. b) a c) zákona o azylu.

51. Vycestování žalobců do země původu pak nemůže založit ani rozpor s mezinárodními závazky České republiky [§ 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu]. K rozporu s mezinárodními závazky může dojít především tehdy, pokud by vycestováním došlo k zásahu do soukromého a rodinného života žadatele ve smyslu čl. 8 Úmluvy. Podle Nejvyššího správního soudu se nicméně musí jednat o výjimečné případy pramenící z mimořádných okolností - například má-li cizinec manželku, která je českou státní občankou, s níž se mu na území České republiky narodila dcera, přičemž zdravotní stav manželky je závažný a neumožňuje jí starat se o dítě, nebo žije-li cizinec v České republice fakticky od narození a studuje střední školu, v zemi původu nemá žádné příbuzné a neovládá tamní jazyk (rozsudek ze dne 9. 1. 2020, č. j. 5 Azs 199/2019 - 27).
52. Žádné mimořádné okolnosti obdobného druhu žalobci neuvedli a neplynou ani ze zjištění žalovaného. Skutečnost, že na území České republiky pobývá bratranec žalobkyně na základě přechodného pobytu za účelem sloučení s jeho registrovaným partnerem, takovým důvodem být nemůže. Není jím ani to, že zde od roku 2019 pobývá starší syn žalobkyně, který má rovněž postavení žadatele o mezinárodní ochranu. Soud vychází z toho, že se jedná o zletilou osobu, která na území České republiky pobývá po delší časový úsek odděleně, a není mu známo, že by syn žalobkyně měl být z jiných důvodů odkázán na její osobní péči. Z již citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 1. 2020 pak rovněž plyne, že mezinárodní závazek respektovat rodinný a soukromý život ve smyslu čl. 8 Úmluvy nelze chápat jako neomezený závazek státu respektovat volbu žadatelů ohledně země společného pobytu manželů, partnerů či rodiny. Krajský soud proto konstatuje, že v případě žalobců neshledal konkrétní rodinné vazby, pro které by již samotné vycestování žalobců představovalo nepřiměřený zásah do jejich soukromého a rodinného života.
53. Na závěr soud podotýká, že výčet důvodů pro udělení azylu, tedy i doplňkové ochrany a jejího případného prodloužení, je taxativní. Institut azylu je tak aplikovatelný pouze v omezeném rozsahu ze zákonem uznaných důvodů, které zákon o azylu vymezuje poměrně úzce. K případné legalizaci pobytu žalobkyně a žalobce na území České republiky je třeba, aby žalobci využili institutů zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, který obsahuje komplexní právní úpravu pobytu cizinců na území České republiky, včetně podmínek, které cizinci musí splnit pro získání příslušného pobytového oprávnění.

VI. Závěr a náklady řízení

54. Krajský soud z výše uvedených důvodů shledal, že námitky uplatněné žalobci jsou nedůvodné. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žaloby dle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s.

55. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobci nemají právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměli úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 5. května 2023

Mgr. Tomáš Blažek v. r.
samosoudce